

Список бібліографічних посилань

1. Гузь А. Н., Рушицкий Я. Я. Анализ систем оценок научных публикаций : монографія. Киев : Ин-т механики им. С. П. Тимошенко НАН Украины, 2013. 280 с.
2. Іваненко С. Бібліотеці Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України — 85. *Бібліотечний вісник*. 2019. № 6. С. 47—50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2019_6_9.
3. Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона Національної академії наук України. Наукові кадри. *Національна академія наук України : офіційний вебсайт*. URL: <https://www.nas.gov.ua/UA/Org/Staff/Pages/default.aspx?OrgID=0000261>.
4. Патонівська школа / [ред. кол.: С. І. Кучук-Яценко та ін.]. Київ : Наукова думка, 2010. 438 с.

Svitlana Ivanenko,

Head of the Scientific and Technical Library
of the E. O. Paton Electric Welding Institute
of the National Academy of Sciences of Ukraine

**Activity of the scientific and technical library
of the E. O. Paton Electric Welding Institute in scientometric research**

The role of the scientific and technical library in the scientometric research of the E. O. Paton Electric Welding Institute of the National Academy of Sciences of Ukraine was established in this article.

It is noted that scientometrics (bibliometrics) is becoming important in the work of libraries due to the rapid development of the latest information technologies and the emergence of new methods for assessing scientific activity. It is proved that the trends in the development of scientometric research contribute to the consolidation of the positions of academic libraries as scientific information centers.

Keywords: academic library; scientometrics; bibliometrics; Hirsch index; metrics; citation; scientometric databases; mobile application; scientific and technical library of the E. O. Paton Institute of Electric Welding; National Academy of Sciences of Ukraine

References

1. Guz A. N. & Rushickij Ya. Ya. (2013). *Analiz sistem ocenok nauchnyh publikacij : monografiya*. Kiev: In-t mehaniki im. S. P. Timoshenko NAN Ukrainy.
2. Іваненко С. (2019). Бібліотеці Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України — 85. *Бібліотечний вісник*, 6, pp. 47—50. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2019_6_9.
3. *Institut elektrozvayuvannya im. Ye. O. Patona Nacionalnoyi akademiyi nauk Ukrayini. Naukovi kadri*. (2023). Nacionalna akademiya nauk Ukrayini. Available at: <https://www.nas.gov.ua/UA/Org/Staff/Pages/default.aspx?OrgID=0000261>.
4. Kuchuk-Yacenko S. I. [ta in.] [red. kol.]. (2010). *Patonivska shkola*. Kyiv: Naukova dumka.

Надійшла до редакції 20 березня 2023 року

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 025.7/9:[005.922.52:004.932](477)(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2023.4(321).39-47

Галина Колоскова,

докторка філософії, провідна бібліотекарка
КЗК "Дніпровські міські публічні бібліотеки",
e-mail: romantik_@i.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5311-7518>

Бібліотечно-інформаційний потенціал як складник ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону

У статті наголошено, що в контексті цифровізації регіону інформаційна економіка функціонує та розвивається як економіка нового типу, позитивно впливаючи на формування інтелектуального потенціалу. Останній є стратегічним інформаційним ресурсом, що сприяє структурно-динамічному перетворенню соціально-економічної системи певної території. Зауважено, що в умовах поступової цифрової трансформації всіх галузей економіки інформаційну економіку доцільно розглядати як комплекс економічних і соціальних комунікацій між різними структурами, які здійснюють із метою створення та застосування інформаційних продуктів і сервісів, необхідних для забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів та

ефективного функціонування економіки регіону. Розглянуто ресурсний потенціал інформаційної економіки регіону як складну, відкриту й взаємозалежну систему. Зазначено, що в умовах цифровізації та переходу більшості державних і приватних структур до цифрових технологій особливого значення набувають процеси створення цифрових інформаційних продуктів і сервісів, що забезпечують функціонування різних галузей економіки регіону. Проаналізовано бібліотечно-інформаційний потенціал як складову частину системи ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону. Визначено його сучасний стан, перспективи та роль у формуванні, функціонуванні й розвитку регіональної економіки.

Ключові слова: бібліотечно-інформаційний потенціал; інформаційні ресурси; ресурсний потенціал; інформаційна економіка; регіон

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану підвищується роль інформації та знань як ключових ресурсів для забезпечення успішної діяльності державних і приватних структур, підприємств, організацій, що представляють більшість галузей економіки регіону. Саме тому увагу дослідників привертає такий феномен, як інформаційна економіка, що є результатом упродовження комплексу економічних заходів з опрацювання, систематизації, застосування інформації та знань як важливого ресурсу для забезпечення процесів виробництва матеріального та інтелектуального капіталів людства [14].

В умовах інформатизації та переходу державних і приватних структур до цифрових технологій особливого значення набувають процеси створення інформаційних продуктів та сервісів, що забезпечують функціонування різних галузей економіки регіону. У цьому контексті обласні універсальні наукові бібліотеки, наукові бібліотеки закладів вищої освіти, спеціалізовані бібліотеки, бібліотеки архівних і музейних установ, які мають значний інформаційний потенціал відповідно до профілю діяльності, доцільно розглядати як такі, що здійснюють виробництво інформаційних ресурсів, необхідних для забезпечення інформаційних потреб основних категорій користувачів і представників провідних галузей економіки.

Отже, актуальність дослідження бібліотечно-інформаційного потенціалу як складника потенціалу інформаційної економіки зумовлено тим, що наявність інформаційних ресурсів є одним зі значущих чинників економічного розвитку регіону та інформаційного суспільства.

Аналіз досліджень і публікацій засвідчив, що теоретичним аспектам розвитку електронних ресурсів бібліотек у сучасному інформаційному просторі, питанням термінології, дослідженню методів і засобів зберігання інформації у традиційній та електронній формах, трансформації бібліотечних функцій і сервісів відповідно до інформаційних потреб різних категорій користувачів, діяльності сучасних документно-інформаційних структур та стратегічним напрямом їхньої

роботи в цифровому суспільстві, сприянню та налагодженню міжкультурних комунікацій, вільному доступові до глобальних ресурсів присвячено праці провідних українських науковців: О. Воскобойнікової-Гузєвої, В. Горового, Т. Гранчак, І. Давидової, В. Ільганаєвої, О. Кобелєва, Т. Колесникової, Н. Кунанець, К. Лобузіної, О. Мар'їної, О. Онищенко, В. Попика, М. Слободяника, Г. Шемаєвої, С. Шемаєва, О. А. Зінченко, П. Даріюш та Д. С. Зінченка.

Мета статті — розглянути бібліотечно-інформаційний потенціал як складник ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону; визначити його сучасний стан, перспективи та значення у формуванні, функціонуванні й розвитку регіональної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ресурсний потенціал, зокрема й інформаційний, відіграє значну роль у діяльності установ, підприємств та організацій, оскільки є засобом максимізації прибутку й підвищення рівня конкурентоспроможності [3]. У контексті цифровізації регіону інформаційна економіка функціонує як економіка нового типу й забезпечує формування інтелектуального потенціалу [1; 8; 12; 25]. Останній є стратегічним інформаційним ресурсом, що сприяє структурно-динамічному перетворенню соціально-економічної системи регіону.

Під впливом процесів глобалізації інформаційна економіка стає новою галуззю регіональної економіки та управління, що вивчає економічні закони та закономірності у сфері виробництва, генерування науково-технічної інформації та наукових знань [27]. Основними напрямками її функціонування є розвиток інформаційного потенціалу завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій, взаємодії мережевих структур і перетворенню інформації на головний ресурс для організації виробництва.

В умовах поступової цифрової трансформації всіх галузей економіки інформаційну економіку доцільно розглядати як комплекс економічних і соціальних комунікацій між різними структурами, які здійснюються з метою створення та

застосування (обміну) інформаційних продуктів і сервісів, потрібних для забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів та ефективного функціонування економіки регіону.

Важливою умовою успішного розвитку інформаційної економіки є наявність відповідного ресурсного потенціалу, який є складною, відкритою, взаємозалежною системою (схема 1).

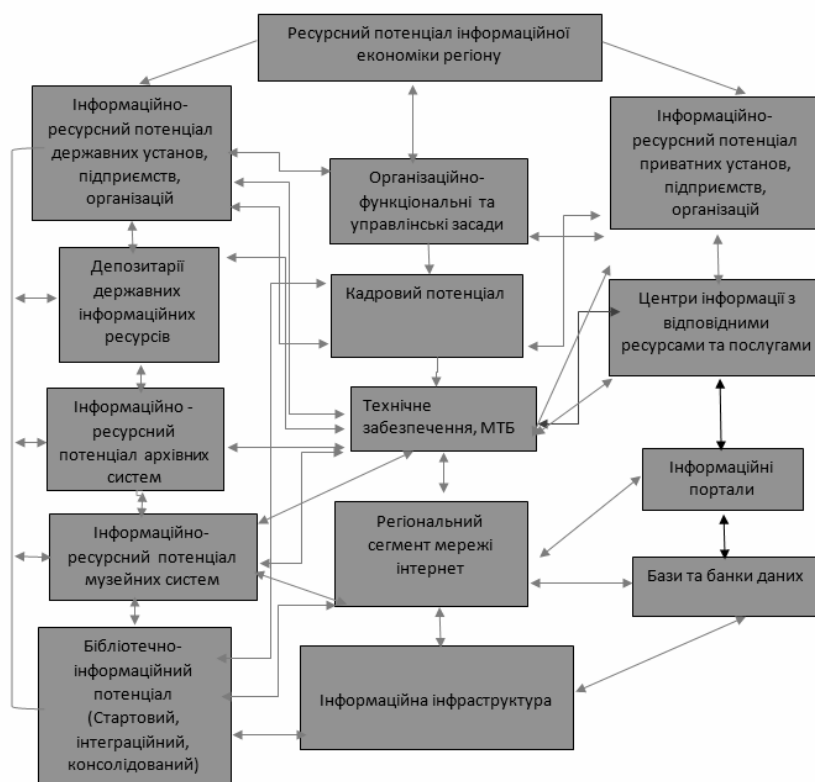

Схема 1. Система ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону

Ресурсний потенціал інформаційної економіки — це складна система, що функціонує в соціальних, правових та економічних умовах. Вона є відритою, оскільки перебуває у стані постійної взаємодії або обміну (інформацією, капіталом, матеріалами, енергією, людськими ресурсами) із зовнішнім середовищем, і взаємозалежною, адже між її елементами постійно відбуваються різноманітні комунікації: інформаційні, виробничі, ресурсні та маркетингові.

Системними складниками ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону є інформаційно-ресурсний потенціал державних і приватних установ, підприємств, організацій, архівних та музейних систем, депозитарії інформаційних ресурсів, бібліотечно-інформаційний потенціал (стартовий, інтеграційний і консолідований), центри інформації з відповідними сервісами й послугами, інформаційні портали, бази та банки даних, організаційно-функціональні й управлінські засади, кадровий потенціал, технічне забезпечення, інформаційна інфраструктура та регіональний сегмент інтернету, системи масової інформації, засобів зв'язку, інформатизації, телекомунікації.

Аналізуючи взаємозалежність елементів зазначеної системи, варто зауважити, що інформаційно-ресурсний потенціал державних і приватних документно-інформаційних структур, зокрема й бібліотечно-інформаційний потенціал (стартовий та інтеграційний), центри інформації з відповідними сервісами й послугами, інформаційні портали, бази та банки даних утворюють регіональний інтелектуальний ресурс; кадровий потенціал забезпечує виконання основної місії та завдань бібліотечних установ; функції управлінської діяльності, планування, контролю й звітності регулюють основні процеси в межах однієї бібліотеки, мережі бібліотечних установ або їх взаємодії з іншими структурами; наявність відповідної матеріально-технічної бази гарантує комп'ютерне та програмне забезпечення, технічну підтримку, за допомогою яких створюють і позиціонують електронні ресурси й продукти, надають дистанційні послуги; інформаційна інфраструктура є сучасним каналом, за допомогою якого відбуваються процеси міжбібліотечної взаємодії та взаємодії з іншими документно-інформаційними структурами.

Нині в інформаційному просторі регіону зростає роль системного подання інформації та

знань державними й приватними соціальними структурами, що опікуються акумуляцією, зберіганням і поширенням соціально значущої інформації, — бібліотеками, архівами, музеями, органами НТІ, інформаційними агенціями, порталами, медіа, видавництвами. Одночасно відбуваються процеси масового перенесення документів і знань в інформаційне середовище регіону, формуються передумови для створення нових інформаційних ресурсів, продуктів і сервісів.

У процесі інформаційного виробництва головна роль належить інформації та знанням, які створюють, позиціонують і надають усі види документно-інформаційних структур у форматі власних і консолідованих інформаційних ресурсів, продуктів, сервісів для різноманітних категорій користувачів.

З огляду на актуалізацію інформаційних процесів суспільство дедалі більше усвідомлює потребу створення та функціонування соціальних інформаційних центрів для концентрування, структурування й підготовки до використання інформації. Відповідно до вимог та інформаційних потреб сучасних користувачів, бібліотеки трансформуються з традиційного місця зберігання книжкової продукції в науково-інформаційні центри й посідають одне з найважливіших місць у соціокомунікативній діяльності. Бібліотечні установи спрямовують зусилля на систематизацію, використання й надання інтегрованих знань, створення інформаційних послуг і продуктів, що є результатом аналізу та впорядкування інформації [4]; стають базовими соціально-комунікативними структурами, які концентрують комунікативну культуру суспільства й забезпечують комунікаційні процеси з використанням документів, інформації, знань [5].

На нинішньому етапі обласні універсальні наукові бібліотеки, наукові бібліотеки, спеціалізовані бібліотечні установи, наукові бібліотеки закладів вищої освіти мають значний інформаційно-ресурсний потенціал, необхідний для забезпечення інформаційних потреб представників більшості галузей регіональної економіки. Вважаємо, що цей бібліотечно-інформаційний потенціал (стартовий та інтеграційний), а також результати взаємодії бібліотечних установ з іншими документно-інформаційними структурами (тобто консолідовані ресурси, продукти та сервіси) слід розглядати як вагомий складник системи ресурсного потенціалу інформаційної (цифрової) економіки регіону.

У попередніх працях авторки зазначалося, що термін "бібліотечно-інформаційний потен-

ціал" позначає комплекс задіяних бібліотечно-інформаційних ресурсів в єдності з управлінськими, техніко-технологічними та соціальними засобами, методами, структурами й умовами, що дають змогу бібліотекам сприяти відтворенню та розвитку інфосфери, підвищенню інформаційної культури й інтелектуального потенціалу суспільства [14—18].

На думку О. Кобелева, нині інформаційно-аналітична діяльність є одним із головних чинників функціонування та розвитку сучасної бібліотеки. Тому важливим напрямом інформаційного обслуговування віддалених користувачів є орієнтація на впровадження послуг власного інформаційного-аналітичного виробництва з метою створення продуктів і сервісів, що сприяють ефективному доведенню потрібної інформації до аудиторії, розкриттю та популяризації наявного бібліотечно-інформаційного потенціалу [10; 11].

У цьому сенсі слід розглядати можливість розроблення нової стратегії діяльності інформаційно-бібліографічних відділів в обласних універсальних наукових бібліотеках (ОУНБ), централізованих бібліотечних системах (ЦБС), наукових бібліотеках закладів вищої освіти, а також створення бібліотечних центрів інформаційно-аналітичної діяльності для формування спільного з іншими структурами ресурсного потенціалу, орієнтованого на забезпечення інформаційних потреб представників науки, освіти, культури, економіки та бізнесу регіону [10].

Відповідно до інформаційних потреб сучасних користувачів підвищується роль і значення інтелектуальної праці висококваліфікованих інформаційних аналітиків. З огляду на це обласним універсальним науковим бібліотекам, науковим бібліотекам закладів вищої освіти, спеціалізованим бібліотекам і центральним міським бібліотекам потрібно розширювати спектр інноваційної діяльності, організовувати взаємодію з іншими структурами, розробляти та впроваджувати нові стратегії створення й розвитку інформаційних ресурсів, продуктів, сервісів, орієнтуючись на закордонний досвід бібліотечно-інформаційної діяльності та регіональні програми цифровізації.

Диджиталізація діяльності установ та підприємств регіонів є одним із головних напрямів, задекларованих у Державній стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 рр. [6]. Це стосується всіх галузей економіки регіонів України, не стала винятком і бібліотечна. Основними документами, що регламентують реалізацію за-

ходів із цифрової трансформації, є постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 № 644 "Про затвердження Порядку формування та виконання регіональної програми і проєкту інформатизації" [22], регіональна програма інформатизації "Дніпропетровщина: цифрова трансформація" на 2023—2025 рр. [23], Цифрова стратегія для громади, Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року [19], Стратегія розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" [24].

Відповідно до засад регіональної програми інформатизації "Дніпропетровщина: цифрова трансформація" на 2023—2025 рр. [23], основною місією бібліотечної діяльності є інноваційний розвиток інформаційних ресурсів, продуктів і сервісів, а також забезпечення на належному рівні інформаційних потреб різноманітних категорій користувачів. З огляду на ці завдання у пропонованому дослідженні бібліотечно-інформаційний потенціал проаналізовано як вагомий складник ресурсного потенціалу інформаційної (цифрової) економіки Дніпропетровського регіону. Сьогодні він посідає центральне місце в українській економіці, політиці, науці, культурі й освіті та є одним із найбільших сучасних ІТ-хабів країни.

Провідними центрами інтеграції інформаційних ресурсів регіону є Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека (ДОНБ) та наукові бібліотеки закладів вищої освіти. Пріоритетними категоріями читачів для ДОНБ є фахівці різних галузей економіки, культури, освіти та науки, тому розкриття наукового потенціалу, донесення до суспільства та держави інформації щодо здобутків вітчизняних дослідників є одним з основних напрямів діяльності установи. Бібліотека активно інформує користувачів про інновації в науці, популяризує здобутки українських учених і проводить безоплатні консультації патентного повіреного України в межах соціокультурного проєкту "Інформаційно-правовий центр "Інтелектуальна власність". ДОНБ також постійно продовжує плідну співпрацю з громадською організацією "Товариство виробників Дніпропетровщини" в межах інформаційного проєкту "Бібліотека. Винахідництво. Дніпропетровщина — Ізраїль: реалії та перспективи" з пошуку патентів винахідників, які емігрували до Ізраїлю [9].

В умовах цифровізації регіону у формуванні консолідованих інформаційних ресурсів першорядна роль належить інформаційно-аналітичній

діяльності, що суттєво впливає на трансформацію методів, засобів й умов збирання та опрацювання інформації, створення й позиціонування інформаційних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв та інших структур [20].

Прикладом консолідованого краєзнавчого інформаційного ресурсу на регіональному рівні є портал ДОНБ "ДніпроКультура". Він виконує важливу роль у наповненні інтернет-ресурсів унікальними краєзнавчими матеріалами й засвідчує ефективність корпоративної роботи та співпраці бібліотек Дніпропетровської області, представників закладів культури, громадських організацій, творчих об'єднань та інших структур, науковців, журналістів, письменників, краєзнавців, активних користувачів.

На порталі "ДніпроКультура" розміщено відомості про цікаві культурно-мистецькі події Дніпропетровщини й видатних діячів творчих професій, нариси з історії міст і сіл регіону, матеріали про пам'ятки культури та природи, театри, музеї, бібліотеки, народні традиції та обряди, огляди мистецького й літературного життя, а також додаткові покликання на друковані джерела та вебресурси з інформацією про культуру краю. Користувачі порталу мають змогу переглядати світлини видатних діячів, пам'яток архітектури, виробів майстрів народних промислів, ознайомлюватися з творами місцевих письменників і мультимедійними ресурсами, що репрезентують культурне надбання Дніпропетровської області [7].

На сучасному етапі провідними напрямками діяльності наукових бібліотек є розвиток ресурсної бази, співпраця та взаємодія з науково-інформаційними установами, впровадження корпоративних науково-інформаційних і науково-організаційних проєктів із метою створення спільних ресурсів, продуктів, організації комплексного якісного бібліотечно-інформаційного обслуговування [16, с. 36].

Як приклад використання інтегрованого консолідованого наукового бібліотечно-інформаційного потенціалу (наукових електронних інформаційних ресурсів закладів вищої освіти та наукових електронних бібліотек) доцільно розглядати діяльність Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі "УРАН" у м. Дніпрі, яка виконує подвійну функцію. Цей ресурс одночасно є корпоративною телекомунікаційною мережею, яка забезпечує мережеві сервіси та пов'язує заклади науки, освіти й культури України між собою та через пан'європейську науково-освітню телекомунікаційну мережу EANT, й

мережею доступу до інтернету, що забезпечує подання користувачам трафіку сторонніх інтернет-провайдерів з одного з наявних шлюзів

"УРАН" у всесвітній мережі. Українську науково-освітню телекомунікаційну мережу "УРАН" у м. Дніпрі подано на рис. 1 [21].

Рис. 1. Мережа "УРАН" у м. Дніпрі

Основною місією ресурсу "УРАН" є координація дій та об'єднання зусиль її членів для сприяння створенню, розвитку та використанню єдиної національної науково-освітньої телекомунікаційної мережі України, для підвищення рівня освіти та науки, формування засад інформаційного суспільства, повноправного входження нашої держави у глобальний інформаційний простір і представництва інтересів учасників в органах державної влади, українських і міжнародних організаціях.

У сучасних умовах основними критеріями міжбібліотечної взаємодії, а також взаємодії з іншими структурами мають бути: доступність інформаційних ресурсів, орієнтованість на користувача, дослідження інформаційних потреб, системність, координація та кооперація, довіра й комплексність.

Іншим прикладом консолідованого інформаційного ресурсу на міжрегіональному рівні є проект LIBRARIA компанії "Архівні інформаційні системи" (AIC), що реалізується у співпраці з бібліотеками, архівами та науковими інституціями в Україні та поза її межами. Метою проекту є оцифрування та надання онлайн-доступу до великого масиву української історичної періодики [2].

Зауважимо, що бібліотеки можуть співпрацювати з архівами та музеями на основі краєзнавчої діяльності, створення електронних

колекцій, інтерактивних виставок, екскурсій; з електронними видавництвами України, близького та далекого зарубіжжя, надаючи онлайн-користувачам послуги електронного абонементу, а також у процесі оцифрування видань із власних фондів. Відповідно до замовлень читачів бібліотеки можуть надавати послуги електронного міжбібліотечного та міжрегіонального абонементів; співпрацювати з інформаційними агенціями й порталами на корпоративній основі, надаючи приватним та юридичним особам інформаційно-аналітичні послуги, тематичні й бібліографічні довідки на комерційній основі.

Аналізуючи життя сучасного регіону, можемо стверджувати, що воно будується на основі численних інформаційних комунікацій між економічними й соціальними інститутами та окремими громадянами. Відповідно до цього як перспективу ефективного функціонування бібліотечно-інформаційного потенціалу в системі ресурсів інформаційної економіки регіону доцільно запропонувати застосування нового напрямку у формуванні та розвитку інформаційних ресурсів регіону, що полягає у створенні інформаційного простору для представників науки, культури, освіти та бізнесу з використанням кластера [13]. У цьому контексті насамперед слід розглядати співпрацю бібліотечних установ з архівами, музеями й іншими структурами для формування єдиного консолідованого інформа-

ційного ресурсу, розкриття та використання наявного стартового (внутрішнього) та інтеграційного (зовнішнього) бібліотечно-інформаційного потенціалу регіону [26]. Вважаємо, що для його посилення й розвитку доцільно запропонувати модель на основі кластерного підходу, проаналізовану в попередніх публікаціях авторки [15; 16]. Основним засобом взаємодії та обміну інформаційними ресурсами є інформаційна інфраструктура. Стартовий та інтеграційний бібліотечно-інформаційний потенціал — це значущий ресурс, який позиціонують, розкривають і застосовують з метою формування нових продуктів і послуг для забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів. Одночасно кластерний підхід слід розглядати як форму взаємодії різних структур. Результатом упровадження моделі бібліотечно-інформаційного потенціалу стане створення єдиного регіонального консолідованого інформаційного ресурсу з уніфікованим форматом подання даних на базі сучасних цифрових платформ, а також підвищення рівня розвитку та використання бібліотечно-інформаційного потенціалу в системі ресурсного потенціалу інформаційної економіки загалом [15, с. 38].

Підсумовуючи, зауважимо, що формування інформаційного простору та забезпечення інформаційних потреб різних категорій користувачів базується на використанні великої кількості наявних ресурсів бібліотек, архівів, музеїв, інтернету, а також створенні нових ресурсів, продуктів і послуг за принципом "інформація на базі інформації".

Висновки. За результатами аналізу законностей функціонування системи ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону встановлено, що сьогодні одними з головних центрів інтеграції інформаційних ресурсів області є Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека та наукові бібліотеки закладів вищої освіти. Умовами ефективного використання бібліотечно-інформаційного потенціалу в системі ресурсного потенціалу інформаційної економіки регіону є організація бібліотечно-інформаційної діяльності з огляду на соціальні, політичні, економічні чинники, наявність розвиненої інфраструктури, матеріально-технічної бази, комп'ютерного та програмного забезпечення, кадрового потенціалу із сучасною інформаційно-бібліотечною освітою, співпраця з різними документно-інформаційними структурами, створення та втілення нової стратегії бібліотечно-інформаційної діяльності відповідно до регіональних програм цифровізації, розвитку та підтримки науки, культури, бізнесу, орієнтація на результати досліджень інформаційних потреб сучасних користувачів. Як перспективу підвищення ролі та значення бібліотечно-інформаційного потенціалу у формуванні, функціонуванні та розвитку економіки регіону пропонуємо застосування моделі бібліотечно-інформаційного потенціалу на основі кластерного підходу з використанням сучасних цифрових платформ.

Основним напрямом подальшого дослідження стане пошук і вивчення нових форм та методів бібліотечно-інформаційної діяльності, пов'язаних із функціонуванням і розвитком економіки регіону.

Список бібліографічних посилань

1. Алексанян А. Г. Інформаційна економіка: вплив на можливості людського розвитку. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика : збірник наукових праць*. Київ : КНЕУ. 2018. № 1. С. 397—403.
2. Архів української періодики он-лайн LIBRARIA. URL: <https://libraria.ua/about>.
3. Богацька Н. М. Сучасний підхід до оцінки сутності ресурсного потенціалу підприємства. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/24.pdf.
4. Горовий В. М. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз суспільства. Київ : НБУВ, 2005. 300 с.
5. Давидова І. О. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 6. С. 8—12.
6. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021—2027 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi>.
7. Дніпропетровська ОУНБ ім. Первоучителів слов'янських Кирила та Мефодія : офіційний вебсайт. URL: <https://www.libr.dp.ua/>.
8. Зінченко О. А., Даріюш П., Зінченко Д. С. Інформаційна економіка: концепція, сутність, розвиток. *Економічний вісник НТУУ "КПІ"*. 2019. № 16. С. 3—13. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/181353/181299>.
9. Інформаційно-аналітичний звіт ДОУНБ. 2021. / упорядн.: Т. О. Абраїмова, О. В. Шевченко, Ю. М. Зюлева. Дніпро : ДОУНБ, 2021.
10. Кобелев О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія. Харків : ХДАК, 2012. 246 с.
11. Кобелев О. М. Соціальна інформатика : конспект лекцій. Харків : ХДАК, 2007. 80 с.

12. Котькалова-Литвин І. В. Інформаційна економіка: нова парадигма управління підприємством. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки та практики*. 2019. № 4. С. 77—82.
13. Колесникова Т. О. Кластер як нова регіональна модель інтеграції бібліотек ВНЗ України: концептуальні характеристики та умови реалізації. *Освіта регіону*. 2010. № 3. С. 181—188.
14. Колоскова Г. В. Бібліотечно-інформаційний потенціал в системі ресурсного потенціалу цифрової економіки регіону. *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі : матеріали П'ятої міжнарод. наук. конф. 23—24 черв. 2022 р.* Київ : КНУКіМ, 2022. С. 64—65.
15. Колоскова Г. В., Кобелев О. М. Бібліотечно-інформаційний потенціал в умовах цифровізації. *Вісник Книжкової палати*. 2022. № 5. С. 33—40.
16. Колоскова Г. В. Бібліотечно-інформаційний потенціал регіону: організаційно-функціональний аспект : дис. ... д-ра філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. ХДАК, 2021. 222 с. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/specrada/specrada/Koloskova/disKoloskova.pdf.
17. Колоскова Г. В., Кобелев О. М. Бібліотечно-інформаційний потенціал м. Дніпро: сучасний стан та перспективи розвитку. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2021. № 3 (31). URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijtss/30092021/767.
18. Колоскова Г. В. Бібліотечно-інформаційний потенціал як складова цифрової економіки регіону. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22—23 трав. 2022 р.* Харків : ХДАК, 2022. С. 174—176.
19. Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року. URL: <https://everlegal.ua/kontseptsiya-rozvytku-tsyfrovykh-kompetentnostey-do-2025-roku-ta-yuyi-znachennya>.
20. Кунанець Н., Липак Г., Пасічник В. Формування консолідованого інформаційного ресурсу розумного міста: бібліотечний аспект. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 2. С. 3—8.
21. Мережа Уран. Дніпро. URL: <http://www.uran.ua/~ukr/man-dnipro.htm>.
22. Про затвердження Порядку формування та виконання регіональної програми і проєкту інформатизації : постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. № 644. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=07B10B3220>.
23. Регіональна програма інформатизації "Дніпропетровщина: цифрова трансформація" на 2023—2025 рр. URL: <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Foblrada.dp.gov.ua%2Fwpcontent%2Fuploads%2F2022%2F10%2FD0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA.docx>.
24. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219-р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/KR160219?ed=2016_03_23.
25. Цифрова економіка : підручник / Т. І. Олешко [та ін.]. Київ : НАУ, 2022. 200 с.
26. Шемаєв С. О. Співробітництво бібліотек, архівів, музеїв в сучасних умовах. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2012. Вип. 36. С. 166—174.
27. Шкарлет С. М. Інформаційна економіка як основа соціально-економічної регенерації України. *Економіка України*. 2014. № 11 (636). С. 51—60.

Galina Koloskova,

*Doctor of Philosophy in Information, Library and Archival Affairs,
Leading Librarian of the CPC "Dnieper City Public Libraries"*

Library and information potential as a component of the resource potential of the information economy of the region

The article notes that in the context of digitalization of the region, the information economy functions and develops as a new type of economy that ensures the formation of intellectual potential. At the same time, the latter is a strategic information resource that contributes to the structural and dynamic transformation of the socio-economic system of the specified territory. It is emphasized that in the conditions of gradual digital transformation of all branches of the economy, it is advisable to consider the information economy as a complex of economic and social communications between various structures. Which are carried out in order to create and use information products and services necessary to ensure the information needs of various categories of users and the effective functioning of the economy of the region. The resource potential of the information economy of the region is considered as a complex, open, interdependent system. It is noted that in the conditions of digitization and the transition of most state and private structures to digital technologies, the processes of creating information products and services that ensure the functioning of various branches of the region's economy are of particular importance. The library and information potential is analyzed as a component of the resource potential of the information economy of the region. Its current state, prospects and significance in the formation, functioning and development of the regional economy are determined.

Keywords: *library and information potential; information resources; resource potential; information economy; region*

References

1. Aleksanyan A. G. (2018). Informacijna ekonomika: vpliv na mozhlivosti lyudskogo rozvitku. *Socialno-trudovi vidnosini: teoriya ta praktika : zb. nauk. pr.*, 1, pp. 397—403.
2. Arhiv ukrajinskoyi periodiki on-lajn LIBRARIA. (2023). Available at: <https://libraria.ua/about>.
3. Bogacka N. M. (2023). *Suchasnij pidhid do ocinki sutnosti resursnogo potencialu pidpriyemstva*. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/3_ukr/24.pdf.
4. Gorovij V. M. (2005). *Osoblivosti rozvitku socialnih informacijnih baz suspilstva*. Kyiv: NBUV.
5. Davidova I. O. (2014). Socialno-komunikacijna teoriya bibliotechnoyi diyalnosti: stanovlennya ta shlyahi rozvitku. *Bibliotechnij visnik*, 6, pp. 8—12.
6. *Derzhavna strategiya regionalnogo rozvitku na 2021—2027 roki*. (2020). URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/regionalna-politika/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/derzhavna-strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-2021-2027-roki-ta-plan-zahodiv-z-yiyi-realizaciyi>.
7. *Dnipropetrovska OUNB im. Pervouchiteliv slov'yanskih Kirila ta Mefodiya : oficijnij vebsajt*. (2023). Available at: <https://www.libr.dp.ua/>.
8. Zinchenko O. A., Dariyush P. & Zinchenko D. C. Informacijna ekonomika: koncepciya, sutnist, rozvitok. (2019). *Ekonomichnij visnik NTUU "KPI"*, 16, pp. 3—13. Available at: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/181353/181299>.
9. Abrayimova T. O., Shevchenko O. V. & Zyuleva Yu. M. [upor.]. (2021). *Informacijno-analitichnij zvit DOUNB. 2021*. Dnipro: DOUNB.
10. Kobylev O. M. (2012). *Informacijna analitika v strukturi bibliotechnoyi diyalnosti v Ukraini : monografiya*. Harkiv: HDAK.
11. Kobylev O. M. (2007). *Socialna informatika : konspekt lekcij*. Harkiv: HDAK.
12. Kotkalova-Litvin I. V. (2019). Informacijna ekonomika: nova paradigma upravlinnya pidpriyemstvom. *Ekonomika. Finansi. Menedzhment: aktualni pitannya nauki ta praktiki*, 4, pp. 77—82.
13. Kolesnikova T. O. (2010). Klaster yak nova regionalna model integraciyi bibliotek VNZ Ukraini: konceptualni charakteristiki ta umovi realizaciyi. *Osvita regionu*, 3, pp. 181—188.
14. Koloskova G. V. (2022). Bibliotechno-informacijnij potencial v sistemni resursnogo potencialu cifrovoyi ekonomiki regionu. *Informaciya, komunikaciya ta upravlinnya znannyami v globalizovanomu sviti : materiali P'yatoyi mizhnarod. nauk. konf. 23—24 cherv. 2022 r.* Kyiv: KNUKiM, pp. 64—65.
15. Koloskova G. V. & Kobylev O. M. (2022). Bibliotechno-informacijnij potencial v umovah cifrovizaciyi. *Visnik Knizhkovoyi palati*, 5, pp. 33—40.
16. Koloskova G. V. (2021). *Bibliotechno-informacijnij potencial regionu: organizacijno-funkcionalnij aspekt*. PhD. HDAK. Available at: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/specrada/specrada/Koloskova/disKoloskova.pdf.
17. Koloskova G. V. & Kobylev O. M. (2021). Bibliotechno-informacijnij potencial m. Dnipro: suchasnij stan ta perspektivi rozvitku. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*, 3 (31). Available at: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30092021/767.
18. Koloskova G. V. (2022). Bibliotechno-informacijnij potencial yak skladova cifrovoyi ekonomiki regionu. *Kultura ta informacijne suspilstvo XXI stolittya : materiali Vseukr. nauk.-teoret. konf. molodih uchenih, 22—23 trav. 2022 r.* Harkiv: HDAK, pp. 174—176.
19. *Koncepciya rozvitku cifrovih kompetentnostej do 2025 roku*. (2021). Available at: <https://everlegal.ua/kontsepsiya-rozvytku-tsyfrovyykh-kompetentnostej-do-2025-roku-ta-yiyi-znachennya>.
20. Kunanec N., Lipak G. & Pasichnik V. (2017). Formuvannya konsolidovanogo informacijnogo resursu rozumnogo mista: bibliotechnij aspekt. *Bibliotechnij visnik*, 2, pp. 3—8.
21. *Merezha Uran. Dnipro*. (2023). Available at: <http://www.uran.ua/~ukr/man-dnipro.htm>.
22. *Pro zatverdzhennya Poryadku formuvannya ta vikonannya regionalnoyi programi i proektu informatizaciyi : postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 12 kvitnya 2000 r. № 644*. (2000). Available at: <http://consultant.parus.ua/?doc=07BI0B3220>.
23. *Regionalna programa informatizaciyi "Dnipropetrovshina: cifrova transformaciya" na 2023—2025 rr.* (2022). Available at: <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Foblrada.dp.gov.ua%202Fwpcontent%202Fuploads%2022%2F10%2F%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA.docx>.
24. *Pro shvalennya Strategiyi rozvitku bibliotechnoyi spravi na period do 2025 roku "Yakisni zmini bibliotek dlya zabezpechennya stalogo rozvitku Ukraini" : rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukraini vid 23 bereznya 2016 r. № 219-r*. (2016). Available at: https://ips.ligazakon.net/document/view/KR160219?ed=2016_03_23.
25. Oleshko T. I. [ta in.]. (2022). *Cifrova ekonomika : pidruchnik*. Kyiv: NAU.
26. Shemayev S. O. (2012). Spivrobotnictvo bibliotek, arhiviv, muzeyiv v suchasnih umovah. *Visnik Harkivskoyi derzhavnoyi akademiyi kulturi*, 36, pp. 166—174.
27. Shkarlet S. M. (2014). Informacijna ekonomika yak osnova socialno-ekonomichnoyi regeneraciyi Ukraini. *Ekonomika Ukraini*, 11 (636), pp. 51—60.

Надійшла до редакції 24 березня 2023 року